

Koordinator: Emily Halvorsen
+47 468 50 786
rogaland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/rogaland
Gamle Jåttåvågen 67, 4020 Stavanger
Org.nr. 998 129 028

Norges vassdrags- og energidirektorat
nve@nve.no

Stavanger, 10. april, 2017

Høringsuttalelse til konsesjonssøknad for Øvre og Nedre Lanes kraftverk i Bjerkreim kommune

Forum for natur og friluftsliv (FNF) i Rogaland viser til søknad om bygging av to småkraftverk i det vernede Bjerkreimsvassdraget. FNF er et samarbeidsnettverk bestående av regionale ledd og større organisasjoner med medlemskap på tvers av flere kommuner i Rogaland. Sammen representerer de betydelige allmenne interesser hva gjelder naturverdier, landskap og friluftslivsutøvelse.

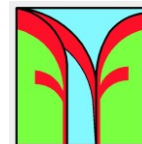
Norges Jeger og Fiskerforbund Rogaland (NJFF), Stavanger Kajakklubb, Stavanger Turistforening, Naturvernforbundet i Rogaland, Norsk Ornitologisk Forening avd. Rogaland, og Norsk Botanisk Forening Rogalandsavd. står bak denne fellesuttalelsen. Naturvernforbundet og NJFF sender også egne høringsuttalelser. FNF organisasjonene reagerer på konsesjonssøknadene da vi mener at verneverdiene i vassdraget vil bli sterkt negativt berørt. Konflikt med vernegrunnlaget bør være årsak nok til å avslå søknadene. Med henvisning til Bjerkreimsvassdragets status som vernet vassdrag er vi prinsipielt kritisk til at det åpnes opp for bygging av småkraftverk.

I tillegg mener vi at utredningene er svært mangelfulle og at søknadene ikke tilfredstiller naturmangfoldlovens kunnskapskrav, ei heller vannforskriftens kriterier for å tillate nye inngrep i et vassdrag som kan forringe tilstanden.

Landskap og friluftsliv

Vi vil først påpeke at utredningene baseres på en del grunnleggende feil. FNF organisasjonene er aktive i området og stiller seg uforstående til beskrivelsen om friluftsliv. Vi slutter oss til Heimstadnes Hyttefelts Velforenings redegjørelse av både aktivitet og tilrettelegging og til uttalelsen fra Bjerkreim Padleklubb.

FNF er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner på fylkesnivå. I Rogaland representerer organisasjonene ca. 55 000 medlemskap og mer enn 550 årsverk frivillig arbeid. Disse er med: Stavanger Turistforening, Haugesund Turistforening, Norges Jeger og Fiskerforbund-Rogaland, Norges speiderforbund Vesterlen krets, Rogaland KFUK-KFUM speidere, Haugaland KFUK-KFUM speidere, Norsk Ornitologisk Forening avd. Rogaland, Naturvernforbundet i Rogaland, Norsk Botanisk Forening Rogalandsavd., Sykklistenes Landsforening Sør-Rogaland, Rogaland Orienteringskrets, Stavanger Kajakklubb, Haugesund Kajakklubb, Sørmarkas Venner, Gandsfjord Seilforening, Stavanger Kiteklubb, Sola Brettseilerforening og friluftsrådene i Rogaland. FNF Rogaland har i tillegg to lokale fora, FNF Stavanger og FNF Haugalandet.

Påstanden om at det ikke er noe friluftsliv knyttet til elvestrekningen stemmer ikke. Elvestrekningen mellom Maudalsvatnet og Storavatnet er populært og gir padlere en utfordring som de fleste andre elver ikke kan gi. Unge og voksne padlere trenger en variasjon i utfordring og nivå for å holde på interessen spesielt blant ungdom, og for at området skal være tiltrekkende for tilreisende. Storåna er utfordrende og er derfor et mål og inspirasjon. Det finnes få elver som kan sammenliknes med denne innen rimelig avstand.

Hele området både langs elva og til toppene rundt er flittig brukt blant turgåere, tilreisende, fiskere, speidere, fuglekikkere, for å nevne noen. Det er en kort reise fra befolkningstette områder i Rogaland og viktig som nær- og utfartsområde for friluftsliv. Den rennende og brusende elva er et svært viktig landskapselement og bidrar til naturopplevelse som det dessverre blir færre og færre av i Rogaland.

Naturen og mangfold

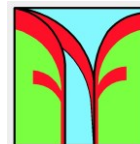
Vassdraget har status som nasjonalt laksevassdrag der det ikke skal åpnes for ny kraftproduksjon på anadrome strekninger, noe deler av Storåna er. Hubro og fossefall er nevnt i utredningen og vi stiller oss spørrende til konklusjonen om liten verdi. Bjerkreimsvassdraget er også botanisk interessant pga. vassdragets størrelse, beliggenhet, berggrunn og klima. Floraen på elveøyrier, dødvannsområder, sprutsoner og kantvegetasjon vil uvegerlig bli negativt påvirket ved endret vannføring. Den omsøkte vannkraftutbygging bør etter en helhetsvurdering avslås pga. skadevirkningene inngrepet vil påføre naturmiljøet og plantelivet i dette sårbare vassdraget.

Forekomst av ål i området viser også hvor viktig vassdraget er. Kraftverkene kan forårsake irreversible endringer også med mulige avbøtende tiltak. Forskningsmiljø og tiltakshavere andre steder i Norge og Europa som arbeider med tiltak for ål erkjenner at arten byr på store utfordringer. Dersom søknadene skal vurderes videre bør NVE kreve ytterligere utredninger av de rødlistede artene samt av bunndyr og andre indikatorer av økologisk tilstand, inkl. grundige feltundersøkelser for å avdekke andre truede arter og de som er viktig for godt akvatisk miljø.

Forslag til tilleggsundersøkelse kan være innsamling av vannprøver i anadrom og ikke anadrom strekning og sjekke biologisk mangfold ved hjelp av e-DNA (miljøDNA), en forholdsvis billig og effektiv måte å få oversikt over tilstedeværelsen av enkeltarter og samlet biologisk mangfold. Det er også behov for mer systematisk kartlegging av nåværende gyte- og oppvekstforhold, samt simuleringer av endret vannstand for å se på eventuelle negative påvirkninger pga redusert vannføring.

Vannforskriften, §12 og krav til økologisk tilstand

Småkraft AS søker i henhold til vannressursloven. I sin behandling skal NVE også forholde seg til det europeiske vanndirektivet og den norske vannforskriften som krever en annen, oftest strengere, vurdering. Tiltaket må ses i lys av §12 i vannforskriften som skal vurderes når det skal fattes enkeltvedtak om ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst som kan medføre at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes. Bruk av §12 må begrunnes.

Vannforekomsten (Maudalsåna-nedre i vann-nett.no) kan få endret økologisk status (nå *antatt* god), pga endringer i vannføring, hydrologi og biologisk mangfold. Det vil bli vanskelig å opprettholde tilstanden når vannføringen reduseres så kraftig. Uansett nåværende status, vil en nedgradering stride mot vannforskriftsmålet om god økologisk status i alle norske vannforekomster. Vannforekomsten vil måtte endres fra et naturlig vassdrag til SMVF (svært modifisert vannforekomst), en endring som skal unngås iht. direktivet.

Vassdraget kalkes nå som mottiltak mot sur nedbør, og for å bevare laksestammen som er svært utsatt for forsuret vann. Kraftverkene, i tillegg til sur nedbør, vil gjøre leveforholdene enda vanskeligere for villaksen i området.

Elva og landskapet rundt er en perle i Rogalands natur. De omsøkte kraftverkene vil kunne redusere vannføringen drastisk mesteparten av året. Det vil i praksis bety at elva ikke lenger vil være tilgjengelig for padlere, muligheten for fiske vil forringes og naturopplevelsen for alle vil få redusert verdi. Anleggene sammen med redusert vannføring vil ha en uforholdsmessig stor negativ konsekvens for andre større samfunnsinteresser som vannkvalitet, folkehelse, biologisk mangfold og turisme. Vi ber derfor om at NVE avslår søknadene fra Småkraft AS

Med vennlig hilsen
FNF Rogaland

Emily Halvorsen
Koordinator

Kopi:
Stavanger Turistforening
NJFF Rogaland
Stavanger Kajakklubb
Naturvernforbundet i Rogaland
Norsk Ornitologisk Forening avd. Rogaland
Norsk Botanisk Forening Rogalandsavd.
Rogaland fylkeskommune
Fylkesmannen i Rogaland